

Sygn. akt II KK 77/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Cesarz (przewodniczący)

SSN Rafał Małarski (sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Marta Brylińska

Sąd Najwyższy po rozpoznaniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
w dniu 15 marca 2018r.,
sprawy **E.M.Ch. i J.Ch.**
skazanych z art. 300 § 1 k.k.
z powodu kasacji,
wniesionych przez obrońców skazanych
od wyroku Sądu Okręgowego W-P w W.
z dnia 9 czerwca 2017r., sygn. akt VI Ka (...),
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w W.
z dnia 28 czerwca 2016r., sygn. akt II K(...),

**I. uznając kasacje za oczywiście zasadne, uchyla wyroki
Sądów obu instancji w części dotyczącej czynu popełnionego w
dniu 27 maja 2009r. i - na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z
art. 101 § 1 pkt 4 k.k. – umarza postępowanie karne w tym
zakresie, obciążając w tej części kosztami procesu Skarb
Państwa;**

**II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz obrońców z urzędu -
adw. M. P. - Kancelaria Adwokacka w W. - oraz adv. P. P. -
Kancelaria Adwokacka w W. – kwoty po 442,80 zł (czterysta
czterdzieści dwa zł i osiemdziesiąt gr), w tym 23 % VAT, tytułem
wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji;**

**III. zwraca skazanym uiszczono opłaty kasacyjne - po 450 zł
każdemu.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego W – P w W. z 9 czerwca 2017 r., zmieniającym wyrok Sądu Rejonowego w W. z 28 czerwca 2016 r. – po rozpoznaniu apelacji pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych i obrońcy oskarżonych – J. Ch. i E. M. Ch. zostali m. in. skazani na kary po 6 miesięcy pozbawienia wolności, których wykonanie – w ramach kar łącznych – warunkowo zawieszono na okresy próby 3 lat, i grzywny za przestępstwo z art. 300 § 1 k.k. polegające na uszczupleniu w dniu 27 maja 2009 r. zaspokojenia wierzycieli.

Kasacje od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego we wskazanym wyżej zakresie złożyli obrońcy obojga skazanych. Podnosząc zarzut wystąpienia bezwzględного powodu odwoławczego z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., polegającego na nieumorzeniu postępowania mimo przedawnienia karalności, wniesli o wydanie orzeczenia o charakterze kasatoryjnym.

Stanowisko skarżących zyskało wsparcie prokuratora Prokuratury Okręgowej W – P w W., który w odpowiedziach na obie kasacje zażądał ich uwzględnienia.

Pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych ocenił kasacje jako „całkowicie bezzasadne”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacje wniesione na korzyść skazanych okazały się oczywiście zasadne i zasługiwały w całości na uwzględnienie na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 5 k.p.k.). Podejścia tego nie zmienił fakt wadliwie skonstruowanych przez skarżących wniosków kasacyjnych (zob. wyr. SN z 22 maja 2014, III KK 123/14).

Nie ulega wątpliwości, że w myśl art. 101 § 1 pkt 4 k.k. karalność przestępstwa zagrożonego karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 3 lat ustaje z mocy prawa po upływie 5 lat od czasu jego popełnienia. Od strony

proceduralnej przedawnienie karalności powoduje, że nie jest możliwe wszczęcie i prowadzenie postępowania karnego; w takiej sytuacji postępowania karnego nie wszczyna się, a postępowanie wszczęte powinno zostać umorzone bez względu na stadium postępowania (art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k.). Warto zaznaczyć, że terminy przedawnienia zalicza się do terminów stanowczych o charakterze materialnoprawnym.

Zmiana treści art. 102 k.k. (regulującego przedłużenie przedawnienia karalności), która weszła w życie w dniu 2 marca 2016 r., na podstawie noweli z 15 stycznia 2016 r. (Dz.U. z 2016 r., poz. 189), istotnie zmodyfikowała dotychczasowe rozwiązania dotyczące obliczania okresów przedawnienia. Aktualnie wszczęcie postępowania (również *in rem*) w okresie, o którym mowa w art. 101 k.k., powoduje, że karalność przestępstw określonych w art. 101 § 1 k.k. ustaje z upływem 10 lat, a w pozostałych wypadkach - z upływem 5 lat od zakończenia tego okresu. Zarazem jednak, stosownie do dyspozycji art. 2 wskazanej noweli, zmiany tej nie stosuje się, gdy termin przedawnienia już upłynął (zob. wyr. SN z 14 października 2016 r., III KK 366/16). Innymi słowy: jeżeli do 2 marca 2016 r. upłynął już termin przedawnienia karalności z art. 101 k.k. i gdy w tym czasie nie wszczęto postępowania przeciwko osobie (według poprzedniego brzmienia art. 102 k.k. wydłużenie terminów przedawnienia karalności miało miejsce, gdy nastąpiło wszczęcie postępowania karnego przeciwko osobie – *in personam*), obowiązkiem organu procesowego było stwierdzić wystąpienie negatywnej przesłanki procesowej przewidzianej w art. 17 § 1 pkt 6 i postąpić, jak przepis ten w swej początkowej części wymaga.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy, trzeba odnotować że przed upływem 5 lat od czasu popełnienia w dniu 27 maja 2009 r. przestępstwa z art. 300 § 1 k.k., które zagrożone jest karą do 3 lat pozbawienia wolności, nie doszło do przedstawienia małżonkom Ch. zarzutu; nastąpiło to dopiero w dniu 23 czerwca 2014 r., kiedy to wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów, ogłoszono je podejrzanym i przesłuchano ich – art. 313 § 1 k.p.k. (k. 1323 – 1336). Tym samym należało uznać – co uszło uwagi Sądów obu instancji – że przedawnienie karalności występku popełnionego 27 maja 2009 r. nastąpiło 27 maja 2014 r.

Konieczność uchylenia wyroków Sądów obu instancji w zaskarżonym zakresie jawiła się zatem jako oczywista. Nie wytrzymała jednak krytyki propozycja zarówno skarżących, jak i autora odpowiedzi na kasację, aby orzeczenie następnie przybrało postać przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Odesłanie sprawy Sądowi *ad quem* jedynie w celu wydania przez niego orzeczenia umarzającego postępowanie karne, gdy tego rodzaju rozstrzygnięcie może zapaść na etapie postępowania kasacyjnego (art. 537 § 2 k.p.k.), byłoby zabiegiem całkowicie zbędnym, pociągającym za sobą niepotrzebne przedłużenie procesu.

Na koniec celowe wydaje się wskazanie, że skutkiem wydanego przez Sąd Najwyższy wyroku stała się utrata mocy orzeczeń kształtujących kary łączne oraz potrzeba wydania nowego orzeczenia o karze łącznej w stosunku do J.Ch.

Uwzględnienie obu kasacji pociągnęło za sobą konieczność zwrócenia skazanym uiszczonych opłat kasacyjnych (art. 527 § 4).

Wysokość wynagrodzeń za sporządzenie i wniesienie kasacji ustalono na podstawie § 17 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r.